

Recursos educatius del patrimoni cultural

Biblioteca comarcal Jaume Vila Mollerussa

La **Biblioteca Comarcal Jaume Vila** de Mollerussa es va inaugurar el 30 de novembre de 1996. La biblioteca és de titularitat municipal i forma part del Sistema de Lectura Pública de Catalunya. Està ubicada al segon, tercer i quart pis del Centre Cultural.

Els objectius principals són facilitar instruments que ajudin a satisfer les necessitats d'informació, educació, cultura i lleure dels habitants de Mollerussa i de la comarca Pla d'Urgell i constituir-se en un espai de relació i sociabilitat, en centre d'accés a la informació i a la cultura local i comarcal i en centre de promoció de la lectura.

La biblioteca ofereix a tots els ciutadans un servei de consulta i préstec del seu fons, tant de llibres com de discs compactes, vídeos i revistes sobre diversos temes. A les prestatgeries, s'hi troba tota mena de llibres per a petits i grans. A la secció d'audiovisuals, enregistraments sonors dels més diversos estils i èpoques (música clàssica, jazz, rock...) i vídeos i dvd culturals i divulgatius.

A la primera planta, hi ha la secció d'audiovisuals, l'hemeroteca, la novel·la juvenil, els còmics d'adults, la novel·la, el teatre, la poesia, les ciències aplicades (medicina, informàtica, agricultura, etc.), les guies de

Recursos educatius del patrimoni cultural

viatges i el telecentre, espai des d'on es pot connectar a Internet o utilitzar eines d'ofimàtica de forma gratuïta.

A la segona planta s'hi troba la secció de referència i la col·lecció local, que aplega la documentació que fa referència a Mollerussa i a la comarca del Pla d'Urgell.

A la tercera planta hi ha la secció infantil, amb contes, novel·les i llibres de coneixements per a nois i noies fins a 12 anys.

Per a més informació sobre els serveis que ofereix i les activitats que organitza, es pot consultar la web:

www.bibliotecamollerussa.com

Cassola de tros i orelletes

El Pla d'Urgell

De la rica i variada cuina de la comarca cal destacar la cassola de tros i les orelletes.

La tradició popular situa l'origen d'aquest plat en els menjars que feien els pagesos aprofitant els ingredients que portava cada un i els que es podien arreplegar del camp.

Molts són els pobles d'aquesta comarca que han fet de la gastronomia popular una festa. Aquesta popularització es concreta en dies significatius per a la població, com la Festa Major, o en la dedicació d'una festa exclusiva per a les cassoles, com es fa a Miralcamp, Linyola, Fondarella, etc .

Recursos educatius del patrimoni cultural

Dintre de les varietats d'ingredients i preparació, cada població li dona la seva peculiar característica, però en general tots l'elaboren en una cassola de terrissa i els ingredients més importants són l'oli d'oliva, els sofregits a base de ceba, tomata i all, espinacs, cansalada viada, costella de porc, botifarra i caragols. Els ingredients s'han de coure a foc suau i tenint cura que no s'enganxin.

L'altra especialitat gastronòmica de la comarca són les orelletes. S'elaboren amb ous, llevat, oli d'oliva i farina i algunes cuineres hi afegeixen matafaluga.

Amb la farina, els ous i el llevat es fa una massa com més homogènia millor. A continuació s'agafen petites porcions de la massa i s'aplanen amb un corró de cuina fins a aconseguir una làmina ben fina que es deixa reposar unes hores.

Per coure les orelletes, es posa la massa aplanada en una paella amb l'oli d'oliva ben calent, es remena suaument amb una cullera de fusta i quan es comença a rossejar es treu de la paella, s'ensucra amb força sucre i es deixa refredar.

Mollerussa

Pocs projectes tenen tanta raó de ser com l'Espai Cultural dels Canals d'Urgell, a Mollerussa.

L'home i l'aigua són el fil conductor d'una proposta que esdevé un centre d'interpretació de les terres regades pels canals d'Urgell. L'aigua és l'element imprescindible per al desenvolupament de qualsevol comunitat; a les cinc comarques que el canal abraça ha estat l'element clau de transformació natural, econòmica i social. La pagesia va apostar, i aposta, pel progrés. La seva actuació en un medi difícil en una terra d'extrema aridesa va aconseguir, i aconsegueix, l'equilibri entre treball, rendiment, producció i natura. El trinomi home, aigua i paisatge acompanya al llarg de tot el recorregut per l'espai.

L'Espai Cultural dels Canals d'Urgell es troba a la seu de la Comunitat General de Regants dels Canals d'Urgell, un edifici construït entre el 1867 i el 1876, segons el projecte de l'enginyer Domènec Cardenal. Avui, més de cent anys després de la seva construcció, acull un nou i modern equipament cultural dedicat a mostrar una realitat plural de les característiques humanes i naturals de les terres de ponent, transformades radicalment per la construcció dels canals d'Urgell.

Festa de cassoles de tros

Actualment gairebé tots els municipis de la comarca celebren un dia a l'any un concurs de cassoles, s'inscriuen nombrosos grups de la mateixa població i de la resta de la comarca. Cada grup o colla fa la cassola al seu estil i un jurat format per persones significatives de la comarca fa un tast de cada una i emet el veredicté corresponent. Tot acaba en un dinar multitudinari de germanor, on el plat protagonista són les cassoles.

El dia del concurs de cassoles és per a la població un dia festiu que després de l'àpat acaba amb un lluït ball, on es reparteixen els premis del concurs, al mateix temps que s'aprofita per fomentar el contacte entre els ciutadans i autoritats de la població i de la comarca.

Festa de Sant Antoni

Linyola

«El dia de Sant Antoni era costum a la vila, com a tot Catalunya, de beneir els animals. Davant de l'església s'afileraven llargues cues de mules, matxos i d'altres bestiar per rebre la benedicció i no faltava gent que, plens de devoció supersticiosa, deixessin les portes de l'estable i del corral obertes, perquè hi entrés la Benedicció. Paràgraf extret d'un article de Josep Binefa a la revista *Barret Picat*, núm. 6.

La vila de Linyola ha recuperat aquesta festa i n'ha ampliat l'oferta mitjançant un Mercat Medieval amb moltes i variades activitats:

- Pregó d'inauguració del mercat amb cercavilapregó. Músics, camallargs i bufons amb els seus instruments i artificis inauguren el mercat.
- Jocs medievals per als més petits: curses de sacs i trencada d'olles.
- Cercavila medieval: grups de joglars amb gralles i tambors recorren els carrers i places del poble.
- Malabars amb foc i cloenda del mercat: quan el sol s'ha post i la lluna els acompanya, el rei, la reina, els cavallers i

Recursos educatius del patrimoni cultural

el públic gaudiran dels divertiments i de les habilitats d'aquesta companyia de joglars que desafien el foc.

- De bon matí es fa un esmorzar popular a la plaça del Planell, amb xulles fregides.
- Degustació de vedella a la Cooperativa del Camp.
- Desfilada de cavalls, Tres Tombs i benedicció d'animals a la plaça de l'Església.
- Dinar popular al poliesportiu.
- Ball al poliesportiu.
- Fi del mercat amb malabars i foc a la plaça del Planell

Festa de Santa Llúcia. Mollerussa

El Concurs de Vestits de Paper de Mollerussa va realitzar-se per primera vegada el 13 de desembre de 1964 a la Societat Cultural i Recreativa L'Amistat, amb motiu de la celebració de Santa Llúcia, patrona de les modistes. Al principi era un concurs d'àmbit local i comarcal, però ben aviat va tenir ressò nacional i l'any 1966 ja va denominar-se Concurs Nacional de Vestits de Paper de Mollerussa. Aquest fet va proporcionar que la informació i la convocatòria del concurs arribés arreu de l'Estat espanyol.

El seu ressò, la participació i la popularitat ha anat creixent any darrere any fins a l'actualitat.

La singularitat més destacada d'aquest concurs és que tots els materials que s'utilitzen per confeccionar els vestits han de ser de paper, fins i tot el fil per cosir.

Els vestits són exhibits per models i un jurat dictamina els guanyadors.

El concurs consta de tres modalitats:

Moda Actual: tot tipus de vestits dins la moda actual.

Vestit de Fantasia: inspirat en les mitologies, llegendes, ciència-ficció o creacions oníriques.

Vestit d'Època: comprèn tots aquells que fan referència a esdeveniments i cerimònies d'època (vestits reials, nobles, cerimonials, tradicionals, etc.).

Les Fires a Mollerussa

La Fira de Sant Josep té una llarga tradició. Hom la troba documentada des de 1872 com una important fira ramadera que se celebrava al voltant del dia 19 de març. El 1950 es convertí en una fira de maquinària agrícola i ramadera i maquinària relacionada amb indústries complementàries i el 1981 s'hi incorpora per primera vegada el sector de l'automòbil.

L'especialització de la fira es confirma entre el 1983 i el 1984, quan acull la mostra de productes fitosanitaris i la d'instal·lacions de microirrigació. Aquesta fira aplega anualment més de 300 expositors, xifra que la converteix en una de les fires agroalimentàries més importants de Catalunya i de l'Estat espanyol.

El recinte firal ocupa gairebé un total de 10 ha repartides entre el pavelló del Pla d'Urgell, l'Avinguda del Canal i el recinte de les piscines d'estiu. Coincidint amb aquesta fira i aprofitant la gran afluència de gent, també s'hi troba un extens mercat de productes d'artesanía, alimentaris i un gran parc d'atraccions d'oci per als petits i grans.

El 19 de març i els dies anteriors i posteriors la ciutat de Mollerussa canvia d'aspecte, la gran afluència de cotxes fa difícil la circulació així com l'aparcament. En les últimes edicions

Recursos educatius del patrimoni cultural

és habitual la visita de representacions de països estrangers, que creen unes expectatives de negoci i intercanvi tant a nivell nacional com internacional.

Mollerussa, capital de la comarca, és eminentment una ciutat de fires i mercats. A més a més de l'esmentada, al llarg de l'any

n'hi ha 9 més, que, de diferents temes, tenen també la seva importància: Autotract, Fira del Col·leccionisme, Desfilada de Primavera, Expoclassic, Concurs de pintura ràpida, Disseny i Moda, Autotardor i Fira d'Antiguitats.

La llegenda de cal Bufalà

Firals de Bellvís

L'acte central de la festa és l'espectacle de teatre interactiu amb la representació de la llegenda de l'anella de cal Bufalà.

Diu la llegenda que l'any 1637, quan entraren a Catalunya les tropes de Felip IV (que amb les seves malifetes provocaren tres anys després la guerra dels Segadors), la nissaga de la família Bufalà tenia concedida una prerrogativa reial que atorgava el dret d'asil a tota persona que fugia de la justícia i arribés a tocar l'anella de la seva picaporta. Aquesta prerrogativa va ser motiu d'enfrontament entre els senyors Bufalà i un capità de les tropes de Felip IV.

Recursos educatius del patrimoni cultural

A la festa dels Firals, el senyor de Bufalà fa ús d'aquest dret per protegir el Joan i la Maria del capità Rodrigo, que persegueix injustament el Joan.

El desenllaç final de la història s'acaba en un judici públic en el qual el senyor de Bufalà, defensor de la justícia i de la presumpció d'innocència, intenta demostrar la del Joan, recolzat pel poble de Bellvís, i així poder fer fora el capità i els seus soldats del poble.

El dia de la representació de la llegenda el poble de Bellvís adquireix una ambientació plenament medieval amb espectacle de jocs malabars, l'entrada de les tropes de Felip IV comandades per el Capità Rodrigo, parades de venda de productes artesans,

demostracions d'artesans, danses populars (ball pla, corrandes, bolangera), representació del bateig d'un hereu de cal Bufalà amb repic de campanes, jocs de malabars infantils, danses populars infantils, representació de la llegenda amb titelles per els més menuts i gastronomia medieval.

La Milla Nàutica - Mollerussa

La festa major de Mollerussa s'escau el tercer divendres de maig. Un dels actes singulars que se celebren des de 1990 és la Milla Nàutica. A més de recordar, pel seu escenari, la importància cabdal que el canal va tenir i continua tenint per a l'economia i la vida social del Pla d'Urgell, és un acte lúdic que consisteix a baixar pel canal al llarg d'una milla, mitjançant les embarcacions construïdes pels mateixos participants.

Mostra de la Poma

Barbens

El segon diumenge d'octubre es fa la tradicional Mostra de la Poma, que celebrà la primera edició el 1984. Té com a finalitat la promoció d'aquesta fruita, amb l'exposició de les apreciades pomes de la localitat i d'altres fruites i productes hortícoles, que formen una bona base de la seva economia.

La poma és una de les principals fonts de riquesa d'aquestes terres, i el 1991 s'aconseguí la denominació de qualitat, amb el nom de Poma del Pla d'Urgell.

Anys enrere, aquest esdeveniment havia estat especialment rellevant per la quantitat i qualitat dels estands participants a la mostra. La imaginació dels expositors feia gaudir al visitant. Algunes collites dolentes o

Recursos educatius del patrimoni cultural

pedregades, però, han fet minvar el nombre d'expositors.

Actualment, el poble de Barbens està esmerçant esforços per revitalitzar aquesta mostra i els visitants poden veure carrers engalanats amb molt de gust i també participar en les activitats que s'organitzen al voltant de la mostra.

L'any 2004 va coincidir amb la celebració dels 25 anys d'ajuntaments democràtics. Per aquest motiu es va iniciar la mostra amb un esmorzar popular al poliesportiu per agafar forces i fer una cursa de bicicletes. A la tarda es va rebre les autoritats; al vespre es va fer un sopar de germanor i per tancar el dia hi va haver una bona sessió de ball.

Al dia següent acostuma a actuar la coral del poble i es fan les activitats ludicofestives típiques de qualsevol festa major dels pobles de la nostra comarca.

Museu de Vestits de Paper Mollerussa

El Museu de Vestits de Paper es va crear el 1978 a iniciativa de la Societat Cultural i Recreativa L'Amistat de Mollerussa .

En aquest museu hi ha una exposició permanent dels models guanyadors de cada edició del Concurs Nacional de Vestits de Paper, que se celebra cada any per Santa Llúcia.

És un museu únic i de temàtica original.